

ARBÚCIES,
SANTIAGO RUSIÑOL
I EL MONTSENY

ENRIC CASALS I GINESTA

ARBÚCIES

Amb 86,94 km², el terme municipal d'Arbúcies és el més extens de la comarca de la Selva. D'aquesta superfície 4.197 hectàrees es troben dins el Parc Natural del Montseny. Això fa que sigui també el de major territori protegit pel Pla Especial d'Ordenació del massís. La seva altitud sobre el nivell del mar oscil·la entre els 250 metres de la masia El Pol, fins als 1.706 de les Agudes, el segon cim d'aquesta serralada prelitoral (el més elevat és el Turó de l'Home amb 1.712 m). Aquesta diversitat altimètrica, amb les seves varietats climàtiques i graus d'humitat, proporciona a Arbúcies una riquesa botànica que dona al paisatge un aspecte multicolor.

Aquí creixen 1.500 espècies de flora superior, des de les subtropicals típiques del Mediterrani fins a les pròpies del centre d'Europa. La vegetació és exuberant ja que les explotacions forestals ocupen el 80% del municipi (no en va pertany a la comarca anomenada Selva). La flora del Montseny queda reflectida en síntesi en el jardí dendrològic El Roquer, situat en el mateix centre urbà arbucienc. Aquest espai emblemàtic de la biodiversitat del municipi és un dels més importants del país, on conviuen des del taronger de clima mediterrani fins a les coníferes centreeuropees.

Tant les espècies que acull El Roquer com la seva extraordinària bellesa li han valgut el reconeixement internacional. Aquest jardí ocupa una extensió de 2,5 ha. i acull 150 espècies, d'entre les quals es pot destacar la magnòlia més gran d'Europa i un cedre únic al món per la coloració de les seves pinyes, a més de diferents sequoies de gairebé 50 metres d'alçada. Aquesta estratègica situació geogràfica d'Arbúcies, en ple Montseny, amb un nucli de població en una vall travessada per la riera del mateix nom, ha facilitat als seus habitants una de les més preuades aficions: el conreu de les flors. En qualsevol balcó, finestra, terrassa o jardí, hom pot contemplar testos amb flors. És per això que ha estat batejada amb l'epítet de "Vila Jardí del Montseny". N'és una mostra el Concurs de Catifes de Flors Naturals, recollides majorment a la zona Montseny-Guillerries quan la natura es troba en eclosió. Es tracta d'un certamen de reconegut prestigi arreu de Catalunya que anualment, per la diada del Corpus, atrau milers de visitants. L'any 1977 fou suprimida la processó del Santíssim i a partir d'aleshores s'ha convertit en el pròleg de les típiques Enramades, declarades per la Generalitat Festa Tradicional d'Interès Nacional.

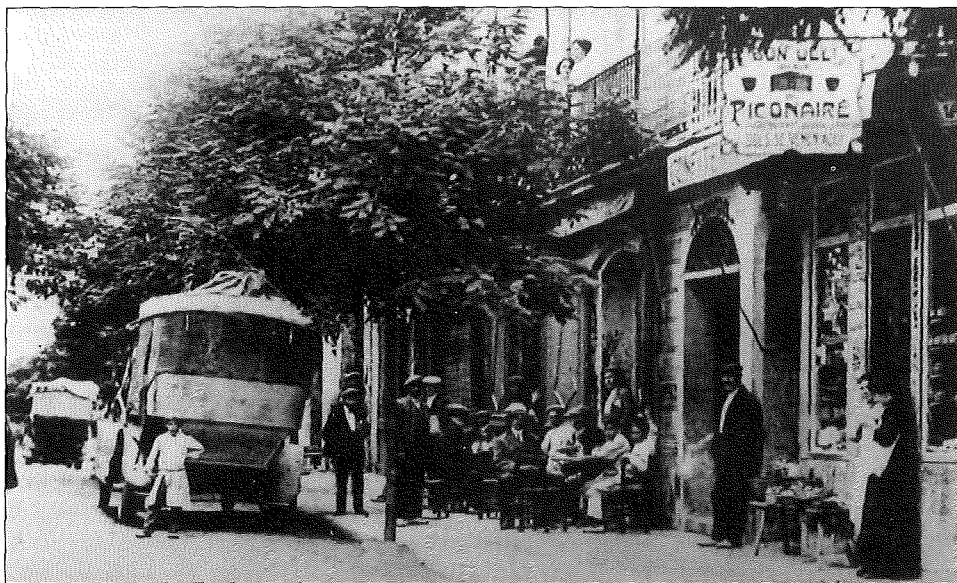
Un indret d'aquestes característiques no podia passar desapercebut per la gent que té en la Naturalesa la seva principal font d'inspiració. Poetes, pintors, escultors, escriptors i compositors han fet estades a Arbúcies per plasmar en les seves obres les varietats cromàtiques i els paisatges bucòlics, i gaudir de la salubritat que es respira amb el clima del Montseny.

Passejar per la contrada eixampla l'esperit, relaxa la ment i descansa el cos, tres avantatges molt preuats per aclarir les idees i accentuar la reflexió. Gairebé seria interminable la llista de personatges famosos en els camps més heterogenis coneixedors d'Arbúcies i del Montseny. N'hi ha, però, un de destacat. Es tracta de Santiago Rusiñol, que durant deu estius va romandre a la vila on protagonitzà anècdotes, curiositats i fets propis d'un home polifacètic, bohemí i divertit.

Autor dramàtic, col·leccionista, narrador i, sobretot, pintor, Santiago Rusiñol i Prats va néixer a Barcelona l'any 1861 en el si d'una família de l'alta burgesia catalana dedicada al ram del tèxtil. Aficionat a l'excursionisme, féu la volta a Catalunya amb carro, acompanyat del seu amic i també pintor Ramon Casas, a la descoberta d'ambients i personatges inèdits. Sentia antipatia envers tota mena de disciplines i per això no va voler anar a l'Escola de Belles Arts de Barcelona. A l'edat de 27 anys visità París amb el seu altre amic Enric Clarasó. Li agradà tant que l'any següent hi va tornar per instal·lar-s'hi amb en Casas, concretament al barri de Montmartre, lloc de moda entre els pintors de l'època. Allí hi residí fins el 1895. Durant la seva estada parisenca, a més de pintar feia cròniques per a *La Vanguardia*. Les enviava a través de Miquel Utrillo, que n'era el corresponsal. Fill de Sitges, promotor artístic, enginyer i també pintor, Utrillo, amb Rusiñol i Casas, grans amics, van formar després el nucli més representatiu del modernisme plàstic a Catalunya. Cadascun dels articles de Rusiñol anava il·lustrat amb un dibuix de Casas. En total foren unes quinze informacions les publicades per *La Vanguardia* relacionades amb la vida quotidiana de la ciutat, sobretot dels barris bohemis com Montmartre. D'aquest indret explicava l'ambient de les tavernes, els tallers, els bulevards i places, els cementiris i els personatges que hi pul·lulaven. Rusiñol va començar a escriure aquests articles per iniciativa de l'aleshores director del diari, Modesto Sánchez Ortiz, que li va demanar que fes de cronista de la vida que portava a París amb els seus amics. En aquells moments Rusiñol encara no havia iniciat la seva carrera com a dramaturg, però ja demostrava una bona capacitat com a escriptor, malgrat fer-ho en castellà, llengua que literàriament no dominava tant com el català. En els seus reportatges Rusiñol va plasmar també la seva sorpresa pels sorolls de la capital, per la gran quantitat de cotxes de cavalls i omnibusos que circulaven pels

carrers, i per la remor constant de la gent caminat d'un lloc a l'altre. I és que l'artista provenia de Barcelona, on es vivia amb més tranquil·litat.

De retorn a Catalunya, Rusiñol no va deixar de fer anades i vingudes a la capital francesa. Després va comprar un local a Sitges que va ser conegut com el Cau Ferrat, nom derivat dels ferros que hi col·leccionava. La seva posició social li permetia tenir una mirada molt lliure sobre la societat i adoptà actituds que es distanciaven, i molt, de les que eren habituals entre la seva classe. Per exemple, es mostrà interessat pels conflictes col·lectius, com féu evident en el llibre *Llibertat* que escriví l'any 1901, on criticava l'estretor de mires de les dretes i les esquerres. La relació entre l'artista i la societat pren un to de crònica èpica en la seva novel·la més ambiciosa, *L'auca del senyor Esteve*, del 1907, de la qual féu una versió teatral estrenada deu anys després. També són conegudes les obres *El pati blau*, *La mare* i *El místic*, inspirat en la figura de mossèn Cinto Verdaguer. Narrador infatigable, va escriure *El català de La Mancha* i *En Josepet de Sant Celoni*. Precisament en aquesta població Rusiñol fou el "mantenidor" dels Primers Jocs Florals Humorístics com a mestre del ben escriure i, sobretot, catedràtic consumat de la ironia. Santiago Rusiñol ha passat a la història de Sant Celoni per les anècdotes protagonitzades durant l'acte dels Jocs celebrats el 10 de setembre del 1923 en aquesta capital de la comarca natural del Baix Montseny, com vaig explicar en el volum 2 de les *Monografies del Montseny*.

Les taules d'aquest cafè d'Arbúcies, en ple carrer, foren escenari de moltes anècdotes protagonitzades per l'artista.